

Pilotforsøg med GPS-fodlænker - Erfaringsopsamling og vurdering

Projektnummer: 7. Udvikling af GPS-fodlænker - pilotforsøg

Dato: 10. oktober 2016

KRIMINAL FORSORGEN

Indhold

Indhold	2
Ledelsessammendrag	3
Baggrund for pilotforsøget	3
Formål	4
Målgruppe	4
Teknik.....	5
Involverede institutioner	5
Regelgrundlag	5
De konkrete forløb med GPS-fodlænke	6
Udgange med vilkår om GPS-fodlænke.....	6
Prøveløsladelse med vilkår om GPS-fodlænke.....	7
Vilkårsovertrædelser	8
Tidsforbrug i forbindelse med forløbene med GPS-fodlænke	8
Erfaringsopsamling og vurdering af pilotforsøget med GPS-fodlænke.....	10
Erfaringer om brugen af forbudszoner	10
Erfaringer med håndteringen af alarmer	12
Erfaringer med den fysiske anvendelse af GPS-fodlænken	12
Erfaringer med at sende og modtage signaler	13
Den praktiske tilrettelæggelse af arbejdet med GPS-fodlænkerne.....	14
Ressourcer	16
Samlet vurdering af forsøg med GPS-fodlænker	17

Ledelsessammendrag

I perioden fra 1. august 2014 til 1. august 2015 har der været afholdt et pilotforsøg, hvor GPS-fodlænker er anvendt i forbindelse med udgang og prøveløsladelse fra Statsfængslet i Nyborg og på Søbysøgård. Udover de to fængsler har Afdelingen på Fyn, Intensiv Overvågning (IO-Fyn), og Koncern IT været involveret i gennemførelsen af forsøget.

Målgruppen for forsøget har især været rocker-/bandemedlemmer eller klienter, der er dømt for grov personfarlig kriminalitet.

Vilkår om GPS-fodlænke blev fastsat i forbindelse med udgang og prøveløsladelse med det formål at bidrage til kontrollen af, at klienterne overholder et andet vilkår, som indebærer begrænsninger i den pågældendes færden, herunder kontakt med andre personer.

I forsøgsperioden har i alt 25 klienter haft vilkår om at bære GPS-fodlænke, hvoraf langt de fleste afviklede udgang med vilkår om GPS-fodlænke. I alt er der afviklet 117 udgange og 7 prøveløsladelsesforløb med anvendelse af GPS-fodlænke.

Under pilotforsøget har der samlet set været 4 vilkårsovertrædelser, hvor det dog kun er de 2, der vedrører vilkår om klientens færden og/eller kontakt til andre personer, og dermed er relateret til brugen af GPS-fodlænke.

Udover data om de enkelte forløb, hvor GPS-fodlænke har været anvendt, er erfaringerne fra forsøget beskrevet på baggrund af interviews med medarbejdere, der har været involveret. På den baggrund er det peget på følgende hovedkonklusioner:

1. Ved brug af GPS-overvågning opnås en vis information om, hvor klienten befinder sig, men tekniske begrænsninger gør, at dette ikke sker fuldt ud.
2. Ved GPS-overvågning opnås adgang til en del data om klientens færden under udgang og/eller prøveløsladelse. Efterfølgende anvendelse af disse data, enten systematisk eller stikprøvevis, vil være særdeles tidskrævende.
3. Forsøget har været væsentligt mere ressourcekrævende end forventet.
4. På baggrund af forsøget er det ikke muligt at pege på yderligere målgrupper for ordningen.
5. Erfaringer fra forsøget bidrager ikke med viden om, hvorvidt brugen af GPS-fodlænke kan forhindre, at klienter begår ny kriminalitet under udgang/efter prøveløsladelse.

Baggrund for pilotforsøget

I aftalen for Kriminalforsorgens økonomi 2013-2016 blev det besluttet, at der skulle afsættes en pulje på 2,5 mio. kr. til udvikling og afprøvning af GPS-fodlænker i forbindelse med udgang og prøveløsladelse som en zonemodel.

Projektet blev sat i gang den 1. august 2014 og ophørte den 1. august 2015.

Formål

Formålet med projektet er at indhente erfaringer med brugen af GPS-fodlænker på klienter, således at der efterfølgende kan tages stilling til, om og i givet fald hvordan det kan anbefales at indføre GPS-fodlænker landsdækkende.

Pilotforsøget skal således nærmere afklare:

- I hvilket omfang der er mulighed for at kontrollere klienternes færden under udgang/i prøvetiden efter prøveløsladelse.
- Hvilke begrænsninger og muligheder de involverede institutioner (Afdelingen på Fyn, Intensiv Overvågning (IO-Fyn), Statsfængslet i Nyborg, Statsfængslet på Søbysøgård), politiet og klienterne oplever af teknisk karakter.
- Behovet for personalemæssige ressourcer til håndtering af ordningen.
- En estimering af de samlede omkostninger, der vil være forbundet med en fuld udrulning af ordningen til hele landet (interne ressourcer, investering i IT-udstyr (primært GPS-fodlænker) samt drift).

Af den oprindelige projektbeskrivelse fremgår det, at pilotforsøget også skal munde ud i en vurdering af en fremtidig permanent ordning, herunder målgruppe, regime og nærmere retningslinjer for udarbejdelse af tidstabeller, aktivitetskemaer mv.

Pilotforsøget med GPS-fodlænker udgør et spinkelt grundlag i forhold til at evaluere et eventuelt udbytte af ordningen. Denne erfaringsopsamling og vurdering er baseret på oplysninger om de enkelte forløb, der har fundet sted med GPS-fodlænke, samt interviews med medarbejdere fra de involverede institutioner og Koncern-IT.

Målgruppe

Vilkår om GPS-fodlænke fastsættes med det formål, at Kriminalforsorgen på en mere sikker måde kan kontrollere, at klienterne overholder et andet vilkår, som indebærer begrænsninger i den pågældendes færden, herunder kontakt med andre personer. Sådanne vilkår fastsættes især for følgende målgrupper:

- Klienter som er dømt for grov personfarlig kriminalitet og hvor hensynet til forurettede vejer tungt.
- Rocker-/bandemedlemmer, som har vilkår om ikke at opholde sig på bestemte lokaliteter.

For disse klienter er det forudsat, at GPS-fodlænker skulle afprøves i forbindelse med almindelig weekendudgang efter udgangsbekendtgørelsens § 35, frigang til beskæftigelse, uddannelse mv. og udgang til særlige formål ("§ 31-udgang"). Afprøvning skulle tillige ske i forbindelse med prøveløsladelse.

I lovbemærkningerne til lovforslaget om bl.a. straffuldbyrdelseslovens § 89 a (2013/1 LSF 112), som indeholder hjemlen til forsøgsordningen, er det forudsat, at GPS-vilkåret ikke vil have betydning for prøveløsladelse eller udgang, herunder for vurdering af om prøveløsladelse skal ske, eller om tilladelse til udgang skal gives. Det har således været forudsat, at udgang og prøveløsladelse med vilkår om GPS-fodlænke kun kunne ske, hvis klienten også uden det vilkår opfyldte betingelserne for udgang eller prøveløsladelse.

Teknik

En GPS-fodlænke er en elektronisk fodlænke, der indeholder en GPS-modtager og en sender. GPS-modtageren registrerer løbende, hvor den pågældende befinder sig, og senderen sender herefter oplysningerne herom til dem, der foretager overvågningen.

Til brug for forsøget blev der indkøbt i alt 25 GPS-fodlænker af to forskellige slags:

1. One Track-fodlænken består af én GPS-enhed, som både kan sende og modtage signaler.
2. Two Track-fodlænken består af 2 enheder. Én enhed fastspændt til benet og én mobil GPS-enhed, som både kan sende og modtage signaler.

Two Track-fodlænken har en hjemmebase-enhed, der kan overtage overvågningen, når klienten er i hjemmet. Dette er ikke tilfældet for One Track-fodlænken.

Begge fodlænketyper benytter som udgangspunkt GPS-signal (satellit transmittering). Når dette ikke er til rådighed kan de bruge LBS-signal (mobilmaster).

Forud for forsøget var det kendt, at GPS-forbindelsen kan tabes indendørs i bygninger (supermarkeder, skoler, arbejdspladser mv.), i metroen, i busser, i tunneler osv., sådan som det er beskrevet i indstillingen til forsøget.

Involverede institutioner

De involverede institutioner er Afdelingen på Fyn, Intensiv Overvågning (IO-Fyn), Statsfængslet i Nyborg, Statsfængslet på Søbysøgård og Koncern IT-overvågning.

Regelgrundlag

Ved lov nr. 733 af 25. juni 2014 blev der i straffuldbyrdslovens kapitel 15 a indsat følgende bestemmelse:

”§ 89 a. Justitsministeren kan iværksætte en forsøgsordning, hvor det som vilkår for prøveløsladelse eller udgangstilladelse fra en eller flere institutioner kan fastsættes, at den dømte skal undergive sig elektronisk overvågning af sin færden.

Stk. 2. Ministeren fastsætter nærmere regler om forsøgsordningen.”

På baggrund af bemyndigelsesbestemmelsen er der udstedt følgende administrative regler:

- Bekendtgørelse nr. 902 af 25. juli 2014, som ændret ved bekendtgørelse nr. 396 af 9. april 2015
- Vejledning nr. 9569 af 29. juli 2014, som ændret ved vejledning nr. 9202 af 13. april 2015
- Cirkulære nr. 9568 af 29. juli 2014, som ændret ved cirkulære nr. 9201 af 13. april 2015

De konkrete forløb med GPS-fodlænke

De involverede institutioner har undervejs i pilotforsøget indsamlet oplysninger om de forløb, hvor der har været anvendt GPS-fodlænke.

I forsøgsperioden har i alt 25 klienter haft vilkår om at bære GPS-fodlænke, jf. tabel 1.

21 af klienterne afviklede udgang med vilkår om GPS-fodlænke, mens 6 klienter blev prøveløsladt med et sådan vilkår. Det skal bemærkes, at 2 af klienterne både afviklede udgange og efterfølgende blev prøveløsladt med vilkår om GPS-fodlænke, og at 1 klient nåede at blive prøveløsladt to gange med vilkår om GPS-fodlænke under pilotforsøget.

Der er afviklet i alt 117 udgange og 7 prøveløsladelsesforløb med anvendelse af GPS-fodlænke.

Der har samlet set været 4 vilkårsovertrædelser, hvor det dog kun er de 2, der vedrører vilkår om klientens færden og/eller kontakt til andre personer, og dermed er relateret til brugen af GPS-fodlænke.

Tabel 1. Oversigt over anvendelse af GPS-fodlænke i pilotforsøget

Vilkår om GPS-fodlænke	Antal klienter	Antal enkeltstående udgange	Antal prøveløsladelsesforløb	Vilkårsovertrædelse, relateret til GPS-fodlænke	Andre vilkårsovertrædelser
Udgang	21	117	-	2	1
Prøveløsladelse	6	-	7	-	1
I alt	-	117	7	2	2

Udgange med vilkår om GPS-fodlænke

Vilkår om GPS-fodlænke kunne, som nævnt, fastsættes, hvis det blev fundet formålstjenligt for at sikre overholdelsen af et andet vilkår, der blev fastsat for udgangen eller prøveløsladelsen, og som indebar begrænsninger i klientens adgang til færden eller kontakt med andre personer.

De 21 klienter, der har afviklet udgang med vilkår om GPS-fodlænke, har haft op til flere vilkår, der indebar begrænsninger i deres adgang til færden eller kontakt med andre personer.

Tabel 2 er en oversigt over de anvendte vilkår, der er relateret sig til brugen af GPS-fodlænke, og hvor mange gange de er anvendt overfor de 21 klienter. De 21 klienter har sammenlagt haft 46 vilkår, der har begrænset deres færden eller kontakt til andre personer.

Tabel 2. Vilkår, der er anvendt ifm. GPS-fodlænke og hvor mange klienter de er fastsat de enkelte vilkår

Vilkår	Antal klienter, der fik fastsat de enkelte vilkår ifm. udgang
Skærpet rocker-/bandevilkår	13
Vilkår om ikke at opsøge forurettede	13
Vilkår om ikke at opsøge gerningssted	10
Vilkår om at opholde sig på en bestemt udgangs-adresse	10
I alt	46

Formulering af skærpet rocker-/bandevilkår:

- at du ikke i løbet af udgangen har samvær med personer, som har tilknytning til rocker/bandemiljøet,
- at du ikke opsøger lokaliteter, f.eks. klubhuse, værtshuse, private adresser og forretningsadresser mv., der regelmæssigt anvendes som mødesteder for personer med tilknytning til rocker/bandemiljøet,
- at du ikke deltager i hverken offentlige eller private arrangementer, hvor personer med tilknytning til rocker/bandemiljøet står som arrangør, eller hvor det må forventes, at personer med tilknytning til rocker/bandemiljøet vil deltage, og
- at udgangsadressen ikke under udgang bruges som samlingssted for personer, som har tilknytning til rocker/bandemiljøet."

I langt de fleste tilfælde har der været tale om weekendudgang, men GPS-fodlænken er også anvendt ved kortere udgange i form af § 31-udgange til forskellige formål, herunder hospitalsbesøg, lægefremstillinger og besøg i KIF-afdelinger.

Alle udgange på nær 2 fandt sted fra Statsfængslet i Nyborg. Statsfængslet på Søbysøgaard havde 1 klient, der afviklede 2 udgange, i forsøgsperioden. Denne klient var i øvrigt overført til Statsfængslet på Søbysøgaard fra Statsfængslet i Nyborg.

Prøveløsladelse med vilkår om GPS-fodlænke

De 6 klienter, der blev prøveløsladt med vilkår om GPS-fodlænke, havde af Kriminalforsorgen fået fastsat en række vilkår for deres prøveløsladelse. I forhold til brugen af GPS-fodlænke havde alle det skærpede rocker-/bandevilkår.

De 6 klienter, der har været prøveløsladt med vilkår om GPS-fodlænke har samlet set båret fodlænke i 980 dage. Den, der har haft lænken på i længst tid, har haft det i 283 dage, og den korteste periode er 38 dage i forsøgsperioden.

Vilkårsovertrædelser

Som nævnt ovenfor, har der været i alt 4 vilkårsovertrædelser. Nedenfor er en kort beskrivelse af de disse, hvor de to første er relateret til vilkår om færden og dermed brugen af GPS-fodlænke:

1. Da klienten kom tilbage til fængslet efter udgang, blev hans færden kontrolleret i GPS-Overvågningssystemet. Her kunne man se, at han ikke havde opholdt sig på udgangsadressen, men at han derimod det meste af tiden havde opholdt sig på et hotel. Der var ikke udløst en alarm om dette, da hotellet ikke var del af en forbudszone. Klienten erkendte og fik tilbagekaldt sin tilladelse til udgang, idet han ikke havde overnattet på udgangsadressen, hvilket var en forudsætning for tilladelsen.
2. Fængslet blev ved en tilfældighed bekendt med, at klienten ikke var mødt op på udgangsadressen, som det var forudsat. Derfor blev det kontrolleret via GPS-Overvågningssystemet, hvor han befandt sig. Det viste sig, at han befandt sig på en adresse, hvor der var et nyetableret klubhus for personer med tilknytning til rocker-/bandemiljøet. Denne adresse var ikke fra politiets side angivet som en del af forbudszonen i GPS-Overvågningssystemet, hvorfor der ikke var udløst en alarm om, at han opholdte sig et sted, som han ikke burde i forhold til vilkårene for hans udgang (skærpet rocker- og bandevilkår). Politiet blev kontaktet med henblik på anholdelse. Klient kom imidlertid selv tilbage efter endt udgang. Han fik herefter tilbagekaldt tilladelsen til udgang.
3. Klienten var prøveløsladt med bl.a. et skærpet rocker-/bandevilkår og måtte derfor ikke tage ophold sammen med andre rocker-/bandemedlemmer. Fængslet blev kontaktet af politiet, som havde observeret klienten sammen med andre bandemedlemmer på en konkret adresse. Denne adresse var ikke omfattet af forbudszonen, og opholdet havde derfor ikke udløst en alarm. Klienten blev efterfølgende genindsat til fortsat afsoning i fængsel.
4. Klienten blev under udgangen anholdt af politiet og indsat i et arresthus. Han blev sigtet for nyt strafbart forhold (vidnetrusler med pistol) og fik på den baggrund tilbagekaldt udgangen.

Tidsforbrug i forbindelse med forløbene med GPS-fodlænke

Det har været udgangspunktet, at der i forbindelse med pilotforsøget løbende skulle foretages registrering af den tid, der er brugt til at håndtere GPS-fodlænkerne. IO-Fyn har derfor løbende forsøgt at foretage registreringer af tidsforbruget på flere områder, og har efterfølgende samlet disse registreringer. Denne opgørelse viser, at der samlet set er anvendt 553 timer på at gennemføre de 117 udgange samt de 7 prøveløsladelser, jf. tabel 3. Det svarer til, at der i gennemsnit er anvendt 4,6 timer pr. forløb. Som det fremgår af tabellen er knap halvdelen af den tid, som er registreret, brugt på administration.

Det skal bemærkes, at registreringerne ikke kan tages som et udtryk for al den tid, IO-Fyn har anvendt på pilotforsøget, men som et absolut minimum. Det skyldes, at det i praksis har vist sig at være for omfattende at registrere hver gang, IO-Fyn foretog sig noget i anledning af pilotforsøget, idet der i løbet af en dag konkret kan være mange små opgaver, der er relateret hertil, fx afvikling af alarm, aftale etablering af overvågning med Statsfængslet i Nyborg mv. Desuden er det ikke konsekvent angivet, om der var to personer med på de enkelte opgaver, og om det registrerede tidsforbrug derfor reelt var det dobbelte.

Der er i øvrigt ikke medtaget det tidsforbrug, som medarbejdere fra Statsfængslet i Nyborg samt medarbejdere fra IO-Rejseholdet fra Koncern IT, der har løbende har leveret bistand og vejledning i forhold til det tekniske under forsøget, har haft i forbindelse med forsøget.

Tabel 3. Oversigt over IO-Fyns opgjorte tidsforbrug i perioden 29. august 2014 – 30. juli 2015

Opgaver	Antal timer	Procent
Administration ¹	267,9	48 %
Påsætning eller aftagning af fodlænke	142,5	26 %
Telefoni	32,5	6 %
Håndtering af alarmer	91,4	17 %
Kørsel ved alarmer	18,5	3 %
I alt	552,8	100 %

En nærmere gennemgang af tidsregistreringerne viser endvidere, at tidsforbruget varierer i omfang ved de 117 udgange fordelt på 21 klienter. Hvor der er registreret et forbrug af timer til administration, er der angivet fra 0,1 time til 16 timer på en enkelt dag. Påsætning og aftagning af fodlænke har taget op mod 9 timer på en enkelt dag. Udsvingene for timeforbrug ved telefoni har været mindre, omend der for 11 af forsøgsdagene har været brugt mere end 1 time på telefoni. Håndtering af alarmer varierer fra 0,05 timer om dagen til op mod 5 timer på en enkelt dag. Der har kun været to tilfælde, hvor der er foretaget kørsel ved alarm. Her har tidsforbruget været hhv. 8 og 10,5 timer.

I den periode på 335 dage, hvor forsøget har været i gang, og der er foregået en registrering af tidsforbruget, har der været registreret opgaver i 217 af dagene. Der har således ikke været opgaver at udføre i 36 procent af forsøgsperioden. Af de 217 dage, hvor der i forsøget er registreret et dagligt tidsforbrug, er det daglige tidsforbrug på 5 timer eller mindre ved 83 procent af dagene. 14 procent af dagene har et tidsforbrug på mere end 5 timer og op mod 10 timer. De resterende 3 procent af dagene har et tidsforbrug på mere end 10 timer (og op mod 17 timer).

Tidsforbruget har været særligt højt i perioder, hvor uforudsete navnlig it-relaterede problemer er opstået. Det er givet, at sådanne uforudsete hændelser medfører betydelige udsving i timeforbruget, hvilket vanskeliggør en vurdering af tidsforbruget fremadrettet.

¹ Inklusiv sagsbehandling, opstart/opsætning i overvågningssystem og Klientssystem, afrapporteringer mv.

Erfaringsopsamling og vurdering af pilotforsøget med GPS-fodlænke

Erfaringsopsamlingen og vurderingen af pilotforsøget er som også nævnt sammenskrevet på baggrund af interviews med nedenstående personer, der alle har været involveret i projektet. Der er foretaget i alt tre interviews.

I det ene interview deltog:

- Fængselsbetjent Claus Vinther Vennekilde, Kriminalforsorgens afdeling på Fyn, Intensiv Overvågning
- Overvagtimester Chris Westergaard, Statsfængslet i Nyborg

I den andet interview deltog:

- Enhedsleder, It-service Hans Ehlers, Koncern-IT
- IT-rejseholdsmedarbejder Finn Heron Købke, Koncern-IT

Afdelingsleder Georg Ladegaard, Statsfængslet på Søbysøgaard er interviewet telefonisk.

Erfaringer om forsøgets målgruppe

I indstillingen blev det forudsat, at der under pilotforsøget ville være 50-60 klienter, der kunne inddrages i forsøget. Som det fremgår ovenfor, har der været tale om et lavere antal, nemlig i alt 25 klienter.

Det fremgik, at Statsfængslet i Nyborg ikke har set sig i stand til at finde flere klienter, der kunne deltage i pilotforsøget. Det skyldes især, at vilkåret om GPS-fodlænke ikke kunne fastsættes over for klienter, som inden forsøgets start havde fået tilladelse til udgang eller prøveløsladelse uden dette vilkår, og at en del af klienterne i målgruppen ikke fik tilladelse til udgang i forsøgsperioden, fordi de ikke opfyldte betingelserne herfor.

Statsfængslet på Søbysøgaard har alene haft én klient, der gik to udgange med GPS-fodlænke, inden hans udgangstilladelse blev tilbagekaldt, fordi positive urinprøver, aflagt i fængslet, indikerede risiko for misbrug af udgang.

Statsfængslet på Søbysøgaard havde under pilotforsøget udpeget to klienter, som skulle have vilkår om ikke at opsøge forurettede, og som derfor kunne få vilkår om GPS-fodlænke i forbindelse med udgang. Ingen af de to, der begge var idømt relativt korte domme, nåede dog at opfylde betingelserne for udgang, før de blev løsladt. Dette skyldtes, at den ene ikke kunne aflægge en ren urinprøve under afsoningen, hvilket var en forudsætning for at kunne komme på udgang, og at behandlingen af den andens udgangssag trak ud, idet politiet udtalte sig imod at meddele tilladelse til udgang.

GPS-fodlænken er i forsøgsperioden ikke blevet anvendt i forbindelse med frigang til beskæftigelse eller uddannelse mv. Fængslerne har oplyst, at der ikke har været klienter, der var omfattet af målgruppen, og som fik tilladelse til frigang.

Erfaringer om brugen af forbudszoner

Vilkår om GPS-fodlænke kunne under pilotforsøget fastsættes, hvis det blev fundet formålstjenligt for at sikre overholdelsen af et andet vilkår, der blev fastsat for udgangen eller prøve-

løsladelsen, og som indebar begrænsninger i klientens adgang til færden eller kontakt med andre personer.

I pilotforsøget har der været tale om både "eksklusionszoner", altså zoner hvor klienten ikke måtte opholde sig, og "inklusionszoner", som er zoner, typisk bopælen, hvor klienten skal opholde sig.

I praksis skal klienten have påsat fodlænke og overvågningen skal etableres i GPS-Overvågningssystemet, forud for hver udgang og/eller prøveløsladelse. I den forbindelse skal relevante zoner fastsættes.

Særligt har den præcise fastlæggelse af forbudszoner givet anledning til en række udfordringer, og der blev fra IO-Fyns side derfor efterlyst mere præcise retningslinjer for, hvordan dette arbejde skal ske.

Det fremgik af interviewene, at *selve afgrænsningen* af forbudszonerne har været forbundet med problemer, idet der i alle tilfælde konkret skal tages stilling til, hvor stort område uden om eksempelvis et klubhus for rocker-/bandemedlemmer, der skal medtages i forbudszone. Dette er særligt udfordrende, hvis forbudszonerne ligger i det område, hvor klienten normalt færdes, herunder hvis klienten kører igennem forbudszone med tog eller lignende.

Det blev nævnt, at særligt én klient havde givet anledning til talrige alarmer, fordi han havde en del forbudszoner i samme område, som han boede i, efter han var prøveløsladt med vilkår om GPS-fodlænke. Hver gang han gik ind i en forbudszone udløste det en alarm, som IO-Fyn skulle forholde sig til. På en enkelt dag var der op til 60 alarmer om dette, hvorefter IO-Fyn var nødt til at ændre afgrænsningen af nogle af forbudszonerne.

Der blev endvidere efterlyst, at der sker en *løbende opdatering af forbudszonerne* i tæt samarbejde med politiet. Eksklusionszonerne fastsættes ud fra oplysninger fra politiet om fx placering af rockerborge m.v. og skal løbende holdes opdateret. Den ene af de sager, hvor der skete tilbagekaldelse, illustrerer dette meget godt, idet klienten opholdt sig i et klubhus, der ikke var defineret som del af forbudszone. At han var dér blev opdaget ved en tilfældighed, og altså ikke fordi der blev udløst en alarm.

Det blev oplyst, at *klienterne ikke selv gores bekendt med, hvor forbudszonerne er*, hvilket skyldes hensynet til politiets arbejde i forhold til rockere og bander og/eller hensynet til at beskytte de forurettede. I praksis betyder det, at klienten ikke positivt ved, hvor der konkret er forbudszoner. Et rocker-/bandemedlem ved dog godt, at han fx ikke må opsøge lokaliteter, der regelmæssigt anvendes som mødesteder for personer med tilknytning til rocker/bandemiljøet, men han kender ikke den præcise afgrænsning omkring en sådan forbudszone.

Når en klient bevæger sig ind i forbudszone, vil GPS-fodlænken begynde at vibrere. Dette er et tegn til klienterne om, at de nu skal finde en anden rute. Under forsøget blev klienterne i disse tilfælde som udgangspunkt kontaktede telefonisk af IO-Fyn, der, hvis ikke der var grundlag for at gribe ind på anden måde, bad klienten om at gå en anden vej, hvis dette var muligt. Hvis en klient alene passerer igennem en forbudszone, fx i tog, vil klienten naturligvis kunne fortsætte ud på den anden side af zonen. Dette kan efterfølgende kontrolleres i GPS-Overvågningssystemet, forudsat at der er GPS-signal og ikke signal til LBS-master, jf. nedenfor hvor det fremgår at positionering ved hjælp af LBS-master ikke er så præcis som ved GPS.

Erfaringer med håndteringen af alarmer

I forbindelse med pilotforsøget blev der udarbejdet retningslinjer for, hvilke hændelser/alarmtyper i GPS-Overvågnings-systemet der skulle reageres på, og hvordan reaktionen skulle være. Disse retningslinjer var målrettet både "Overvågningen", der er dem, der foretager overvågningen centralt og videregiver besked om alarmer, og IO-Fyn der havde direkte kontakt med klienterne.

En del af alarmerne krævede, at den centrale overvågningen ringede til IO-Fyn, og gjorde opmærksom på alarmen. Fx skulle der ringes, hver gang en klient bevægede sig ind i en forbudszone, og når der ikke har været hverken GPS- eller LBS-signal fra fodlænken i 14 minutter. Det var så IO-Fyns opgave at afklare problemets årsag og omfang og eventuelt kontakte klienten for at bede denne gøre noget i anledning af alarmen, fx bevæge sig i en anden retning eller søge til lokaliteter, hvor fodlænken igen kunne få GPS- eller LBS-signal.

Rent praktisk viste det sig under forsøget nødvendigt at låne klienterne mobiltelefoner, således det var muligt for IO-Fyn at få kontakt med dem. Mobiltelefonerne blev "låst", så de alene kunne ringe til de relevante numre.

Det blev bemærket, at der var mange alarmer, der ikke krævede en reaktion fra IO-Fyns side. Som eksempler blev nævnt den situation, at en klient kører igennem en forbudszone og således hurtigt er ude af zonen igen, eller at der hurtigt genetableres signal til GPS/LBS master efter dette har været mistet.

IO-Fyn pegede på, at der blev anvendt uforholdsmæssigt mange ressourcer på nærmere at afklare omstændighederne omkring de enkelte alarmer for at kunne blive i stand til at vurdere, hvordan der skulle reageres på disse, herunder om der var tilstrækkeligt grundlag for at afbryde en udgang eller prøveløsladelse, herunder om politiet skulle kontaktes.

Under pilotforsøget har det ganske få gange været vurderet at være nødvendigt at rette henvendelse til politiet med henblik på at reagere på en vilkårsovertrædelse. Som forudsat var det så op til politiet at vurdere, om og hvordan de ville reagere.

Af bemærkningerne til det lovforslag, der gav mulighed for at gennemføre pilotprojektet (2013/1 LSF 112), fremgår det, at det ikke var hensigten, at vilkår om elektronisk overvågning skulle kunne fastsættes med henblik på at sikre, at klienten overholder det faste vilkår ved prøveløsladelse om ikke at begå strafbart forhold i prøvetiden eller et vilkår om, at den pågældende undergives tilsyn. Tilsvarende var det ikke hensigten, at vilkår om elektronisk overvågning ved udgangstilladelse skal kunne fastsættes med henblik på at sikre, at klienten ikke begår strafbart forhold under udgangen. Det er blevet bekræftet under pilotforsøget, at GPS-overvågning fx ikke kan forhindre, at klienter bevæger sig ind i en forbudszone og eksempelvis begår strafbart forhold over for forurettede.

Erfaringer med den fysiske anvendelse af GPS-fodlænken

Indledningsvis bemærkes, at erfaringerne i dette afsnit vedrører den konkrete anvendte teknologi. Udviklingen på området går imidlertid hurtigt, og der er allerede nye modeller af GPS-fodlænker på vej, der har nye funktionaliteter.

Til brug for forsøget blev der indkøbt i alt 25 GPS-fodlænker af to forskellige slags:

1. One Track-fodlænken består af én GPS-enhed, som både kan sende og modtage signaler.
2. Two Track-fodlænken består af to enheder. En lænke til benet og en mobil GPS-enhed, som både kan sende og modtage signaler.

Under pilotforsøget blev alene anvendt One Track-fodlænker.

Two Track-fodlænken er testet på medarbejdere, men ikke på klienter i forsøgsperioden. Dette skyldes i høj grad ressourcemæssige hensyn, idet IO-Fyn ved anvendelsen af Two Track-fodlænken ville skulle besøge klienterne på deres bopæl for at etablere overvågningen på Two Track-fodlænkens hjemmebase-enhed ved udgangens eller prøveløsladelsens iværksættelse og ligeledes skulle afhente denne ved afslutningen af overvågningen. Da IO-Fyn forestod overvågningen af klienter fra hele landet, ville dette medføre megen kørsel til og fra klienternes bopæl.

Det kan desuden oplyses, at anvendelsen af Two Track-fodlænken kræver, at klienten konstant skal bære en mobil GPS-enhed, der typisk placeres i en lille taske i bæltet. Denne mobile enhed skal sættes til opladning i hjemmebase-enheden, når klienten er på bopælen, og skal altså medtages, når klienten forlader bopælen. Hvis ikke klienten bærer begge dele i forbindelse med fravær fra bopælen, kan der ikke ske GPS-overvågning. Det er opfattelsen, at risikoen for, at GPS-enheden bliver væk, glemt eller på anden måde bortkommer, er relativt stor, og dette vil, som nævnt, have den alvorlige konsekvens, at GPS-overvågningen ikke er mulig.

I forhold til One Track-fodlænken blev det oplyst, at den anvendte model er tung og klodset, og at det derfor kan være generende for klienterne at bære denne.

Desuden har GPS-fodlænker et stort strømforbrug, idet de konstant skal sende GPS-oplysninger. De skal derfor oplades mindst én gang i døgnet. Dette er en kendt udfordring ved GPS-fodlænker, som ikke løses ved indkøb af nyere modeller.

Det er ikke muligt løbende at se, hvor meget strøm der er tilbage i en GPS-fodlænke. Det har givet anledning til problemer, særligt hvis klienten faktisk troede, at opladning var sket, men dette ikke var tilfældet. Der har været eksempler på, at opladeren er faldet af, når klienterne forsøgte at oplade GPS-fodlænken, mens de sov om natten, og hvor de så faktisk ikke var bekendt med, at der mod forventning ikke var strøm på GPS-fodlænken.

Problemet forstærkedes ved, at der først gives alarm, når en GPS-fodlænke er lige ved at løbe tør for strøm. I disse situationer blev klienten kontaktet af IO-Fyn med besked om, at GPS-fodlænken straks skulle lades op.

Rent praktisk kan selve GPS-fodlænken være upraktisk at håndtere, når den skal sættes på, tages af eller gøres rent, bl.a. på grund af en lille plombering, det kan være vanskeligt at få adgang til.

Erfaringer med at sende og modtage signaler

GPS-fodlænker benytter som udgangspunkt GPS-signal (satellit transmittering). Når dette ikke er til rådighed, kan de bruge LBS-signal (mobilmaster).

Når en GPS-fodlænke har kontakt til GPS-signal, er det muligt meget præcist at vide, hvor klienten opholder sig. Dette er imidlertid ikke tilfældet, når GPS-fodlænken benytter LBS-masterne.

Det har i forsøgsperioden ikke været muligt at teste, om det ved inddragelse af yderligere LBS-signaler (altså adgang til andre telefonselskabers mobilmaster) har været muligt at opnå mere præcist viden om klienternes position, når disse ikke har haft adgang til GPS-signal. Det skyldes, at den nuværende leverandør af telefoni, Telenor, ikke tilbyder denne service på det danske marked.

GPS-forbindelsen tabes som regel indendørs i bygninger (supermarkeder, skoler, arbejdspladser mv.), i metroen, i busser, i tunneler osv.

Når GPS-fodlænke skifter signal fra GPS til LBS, giver det anledning til flere typer af alarmer. I GPS-Overvågningssystemet vil man i øvrigt kunne se, hvor GPS-signalet forsvandt og hvor det dukker op igen. Men det er altså ikke muligt præcis at afklare, hvor klienten har været i den mellemliggende periode.

Det fremgik, at det har været tidskrævende at etablere selve GPS-overvågningen, når en klient skulle have en GPS-fodlænke på. Udover, at det kan være svært for GPS-fodlænken at finde GPS-signal, har det også været nødvendigt for IO-Fyn at være i tæt kontakt med en medarbejder fra IO-Rejseholdet, der kunne hjælpe med at starte overvågningen i IO-Overvågningssystemet.

Dette har været et problem under hele pilotforsøget og blev ikke bedre, selvom medarbejderne fra IO-Fyn fik mere erfaring med at igangsætte overvågningen i løbet af forsøgsperioden. Det blev bemærket, at hvis anvendelsen af GPS-fodlænke skal udbredes, er det vigtigt at have fokus på denne udfordring og bl.a. sørge for, at der er mulighed for at søge bistand hos personer, der har erfaring med at etablere overvågningen, og som kan hjælpe med at håndtere IO-Overvågningssystemet.

Det er muligt at jamme (forstyrre) GPS-fodlænkernes signal, fx ved hjælp af en "jammer", der kan købes via internettet. Der har ikke i forsøgsperioden været konstateret forsøg på dette. Det skal bemærkes, at den anvendte version af GPS-Overvågningssystemet ikke er i stand til at give alarmer, når en GPS-fodlænke forsøges jammet. Koncern-IT forventer, at denne funktion kommer i en senere version fra den nuværende leverandør.

Den praktiske tilrettelæggelse af arbejdet med GPS-fodlænkerne

IO-Fyns deltagelse i forsøget er foregået samtidig med varetagelsen af normale driftsopgaver med de traditionelle fodlænkeafsonere, og afdelingen har ikke fået tilført ekstra ressourcer som følge af deres deltagelse i pilotprojektet. IO-Fyn finder, at det har været meget ressourcekrævende at deltage i pilotforsøget, og at dette ikke var forventet ved forsøgets begyndelse.

Mere konkret blev følgende fremhævet:

Overordnet set har IO-Fyn haft en oplevelse af, at klienter med GPS-fodlænker skulle prioriteres forud for afdelingens andre klienter. Det har givet anledning til pressede situationer, hvis fx der skulle håndteres en alarm vedrørende en GPS-klient samtidig med, at medarbejderne fra IO-Fyn var i gang med at etablere fodlænkeovervågning på en klient, der skulle afsones på

bopælen med fodlænke. Andre tilfælde, hvor medarbejderne har oplevet pres, er på tidspunkter med alarmer, hvor medarbejderne har befundet sig i områder uden internetdækning. I så fald har det ikke været muligt på stedet at kontrollere omstændighederne for alarmen nærmere.

Der skal i forbindelse med overvågning af GPS-fodlænker foretages mange konkrete vurderinger. Som eksempel kan nævnes den konkrete afgrænsning af de enkelte forbudszoner samt alarmer vedrørende forbudszoner, hvor det ved hver alarm skal overvejes, om der skal foretages yderligere end at kontakte klienten. Dette er af IO-Fyn blevet oplevet som værende forbundet med et stort pres for medarbejderne. For at imødegå et sådant pres, bliver der efterlyst klarere retningslinjer til at støtte medarbejdernes vurderinger.

Fra IO-Fyns side bemærkes det, at det ikke altid har været muligt at få et passende varsel, inden der skulle ske udgang med GPS-fodlænke, bl.a. fordi behovet opstod i forbindelse med akut opståede udgange, fx til lægebesøg, eller fordi bekræftelse fra de personer, klienterne skulle afvikle udgang til, først blev modtaget meget tæt på det tidspunkt, udgangen skulle påbegyndes. Dette opleves som et problem, da det er vigtigt for IO-Fyn at have mulighed for i god tid at afsætte ressourcer til at køre til fængslet for at sætte fodlænker på klienterne og dermed etablere GPS-overvågningen. IO-Fyns øvrige arbejdsopgaver er planlagt meget nøje og kan være svære at ændre. Der kan fx være tale om aftaler med front door-klienter, der er tilsagt til at påbegynde afsoning med fodlænke på et bestemt tidspunkt.

Udover transporttiden fra IO-Fyn til fængslet har selve det at sætte fodlænken på klienterne og etablere GPS-overvågningen været meget tidskrævende. Ofte kunne det tage adskillige timer. I praksis kørte medarbejdere fra IO-Fyn til fængslet om formiddagen for at have overvågningen klar til klienten skulle på udgang om eftermiddagen.

Det blev pointeret, at tidsforbruget på at etablere overvågningen er det samme, uanset om klienten skal på et kort lægebesøg eller skal prøveløslades, og at det ved nogle af de helt korte udgange antagelig ville have været mindre ressourcekrævende at sende en ledsager med i stedet for at etablere GPS-overvågning.

Under selve overvågningen af klienter med GPS-fodlænke bruges der megen tid på håndtering af alarmer og i øvrigt at have kontakt med klienterne, der også selv henvender sig til afdelingen.

IO-Fyn oplyste, at samarbejdet med de KIF-afdelinger, der har haft de prøveløsladte i tilsyn, har været noget tidskrævende, idet de løbende har skullet orientere afdelingen om status for GPS-forløbet. IO-Fyn oplevede i øvrigt, at der var behov for afklaring af, hvordan samarbejdet med tilsynsmyndigheden bør tilrettelægges. Det blev bemærket, at det kunne være hensigtsmæssigt med et modul i Klientsystemet, der gør det muligt at dele oplysninger om de prøveløsladte med vilkår om GPS-fodlænke.

Statsfængslet i Nyborg har ikke opfattet deres del af fodlænkearbejdet som særlig krævende. Opgaverne har primært bestået i at kontakte IO-Fyn for at koordinere etableringen af de enkelte GPS-overvågninger, beskrive hvilke inklusions- og/eller eksklusionszoner der skulle være gældende for de enkelte klienter, samt beskrive hvilke konsekvenser en vilkårsovertrædelse skulle medføre.

GPS-fodlænkens præventive effekt

Som det fremgår ovenfor, begrænser pilotforsøget sig til at have anvendt GPS-fodlænke på 25 klienter. På dette spinkle grundlag, er det ikke muligt at udlede tilnærmelsesvist sikre generelle konklusioner om, hvorvidt anvendelse af GPS-fodlænker medvirker til, at klienterne i højere grad overholder de vilkår, der gælder for klientens udgang og/eller prøveløsladelse.

Under pilotforsøget har der været konstateret 3 vilkårsovertrædelser i forbindelse med de 117 udgange, der er afviklet med vilkår om GPS-fodlænke. Det svarer til, at der er sket udgangsmisbrug i 2,7 % af udgangene.

Til sammenligning har Kriminalforsorgen registreret, at der fra 2013 til 2014 er sket et fald i misbruget af udgange uden GPS-vilkår fra 3,1 % i 2013 til 2,7 % i 2014.

Det må antages, at der i forbindelse med udgange er visse former for udgangsmisbrug, der ikke kan opdages, uanset om der anvendes GPS-fodlænke eller ej. Det fremgår da også, at 2 af de udgangsmisbrug, der fandt sted under pilotforsøget beroede på tilfældige fund.

I forbindelse med GPS-overvågning gives adgang til mange oplysninger om klienternes færden. Under pilotforsøget har man som udgangspunkt valgt at stole på, at udgangen afvikles uden problemer, hvis der ikke modtages alarmer. Det har ikke været forudsat, at der skulle ske systematisk eller stikprøvevis gennemgang af gennemførte overvågninger. Sådanne gennemgange er særdeles tidskrævende, og der har ikke været afsat ressourcer hertil. Kun i ganske få tilfælde har konkret mistanke på andet grundlag ført til, at en klients færden under udgang efterfølgende blev kontrolleret, hvilket, som nævnt tidligere, altså i to tilfælde førte til tilbagekaldelse af udgangstilladelsen.

Nogle af de interviewede havde den opfattelse, at anvendelse af GPS-fodlænken har en vis præventiv effekt. Der var deres oplevelse, at klienterne var meget bevidste om, at deres færden blev overvåget via GPS-fodlænken, og at de derfor gjorde sig umage for at overholde de vilkår, som er fastsat for udgangen eller prøveløsladelsen. Det blev i den forbindelse nævnt, at brugen af GPS-fodlænke har den "sideeffekt", at der opnås mere fokus på samtlige regler for udgang, herunder at klienten skal tage ophold på den adresse, som denne har udgang til.

Det er vigtigt at understrege, at de interviewedes vurdering af GPS-fodlænkernes præventive effekt ikke kan efterprøves nærmere, da datagrundlaget er så spinkelt, og der ikke på anden måde er erfaringsgrundlag, der gør det muligt.

Ressourcer

Der blev i 2013 afsat samlet 2,5 mio. til nærværende projekt. Disse penge er udnyttet til indkøb og afprøvning af GPS-fodlænke forud for selve pilotforsøget. Der blev ikke afsat ekstra ressourcer, herunder personale, til afvikling af selve pilotforsøget.

Som det fremgår ovenfor, har IO-Fyn anvendt som minimum 4,6 time pr. afviklet GPS-fodlænkeforløb. Tidsforbruget antages dog at være noget større for IO-Fyn. Dertil kommer den tid, som er anvendt på fængslerne og IO-Rejseholdet.

Samlet vurdering af forsøg med GPS-fodlænker

Som det blev forudsat i det lovforslag, der gav mulighed for at gennemføre pilotprojektet (2013/1 LSF 112), var det ikke hensigten, at vilkår om elektronisk overvågning skulle kunne fastsættes med henblik på at sikre, at klienten overholder det faste vilkår ved prøveløsladelse om ikke at begå strafbart forhold i prøvetiden eller et vilkår om, at den pågældende undergives tilsyn. Tilsvarende er det ikke hensigten, at vilkår om elektronisk overvågning ved udgangstilladelse skal kunne fastsættes med henblik på at sikre, at klienten ikke begår strafbart forhold under udgangen. Dette er blevet bekræftet under pilotforsøget.

Ved brug af GPS-overvågning opnås der en vis information om, hvor klienten befinder sig under udgang og/eller prøveløsladelse. GPS-overvågning giver således mulighed for at understøtte vilkår, der relaterer sig til klienters færden. Som beskrevet ovenfor, betyder fx tab af GPS-signal og andre, især tekniske udfordringer, at overvågningen ikke altid er helt præcis.

GPS-overvågning giver adgang til en mængde oplysninger om klienternes færden under udgang og/eller prøveløsladelse. Som udgangspunkt anvendes GPS-overvågningen alene til at konstatere, om klienterne enten er i den forudsatte inklusionszone eller holder sig ude af eksklusionszoner. Det vil sige, at det antages, at udgangen afvikles uden problemer, hvis der ikke er alarmer. Navnlig af ressourcemæssige grunde er der under pilotforsøget hverken systematisk eller stikprøvevis foretaget gennemgang af disse data. Det bemærkes, at sådanne gennemgange er særdeles tidskrævende.

Nogle af de interviewede havde den opfattelse, at anvendelse af GPS-fodlænken har en vis præventiv effekt. Dette kan dog ikke efterprøves nærmere. Med forbehold for det spinkle grundlag skal det bemærkes, at det umiddelbart ikke ser ud til, at GPS-fodlænken har en effekt i forhold til udgangsmisbrug. Ud af de 117 udgange, der har fundet sted under pilotforsøget, er der konstateret 3 vilkårsovertrædelser. Det svarer til, at der har været overtrædelse af vilkårene i knap 3 procent af udgangene med GPS-fodlænke, hvilket er samme niveau for vilkårsovertrædelser, som blev registreret i forbindelse med samtlige udgange uden GPS-overvågning i 2014.

Pilotforsøget viser, at det at anvende GPS-fodlænker til udvalgte klienter på én af kriminalforsorgens institutioner har været forbundet med et tidsforbrug af en betragtelig størrelse. Tidsregistreringen har været noget mangelfuld, men viser dog, at IO-Fyn for at varetage arbejdet med GPS-fodlænke i forhold til de 25 klienter, der indgår i pilotforsøget som minimum i 217 dage under pilotforsøget har registreret et dagligt tidsforbrug på 5 timer eller mindre ved 83 procent af dagene. 14 procent af dagene har et tidsforbrug på mere end 5 timer og op mod 10 timer. De resterende 3 procent af dagene har et tidsforbrug på mere end 10 timer (og op mod 17 timer). Dertil kommer den tid, som er anvendt af medarbejdere på fængslerne, IO-Rejseholdet og den centrale overvågning.

Derudover er der i projektbeskrivelsen stillet en række spørgsmål, som skal vurderes efter pilotforsøget:

1. Hvilke målgrupper kan blive omfattet af en permanent ordning?

Gruppen af klienter, der har deltaget i forsøget, har som nævnt været afgrænset til klienter, der i øvrigt i forbindelse med udgang eller prøveløsladelse har haft vilkår, der begrænser der ophold og færden.

På baggrund af det begrænsede erfaringsgrundlag og navnlig de betydelige ressourcemæssige udfordringer ved administration af ordningen og brugen af de indsamlede data, vurderes det ikke muligt på baggrund af dette pilotforsøg at pege på andre særligt egnede målgrupper.

2. Hvilket **regime**, der i givet fald skal være gældende, herunder hvem der etablerer overvågningen af den enkelte klient, hvem der foretager kontrolbesøg, hvem der i tilfælde af udgangsmisbrug tilbagekalder tilladelsen til udgang, og hvilken instans, der gennemfører tilbagekaldelsen. Det skal afklares for så vidt angår prøveløsladte klienter.

Som det fremgår ovenfor, har det været svært for IO-Fyn at håndtere arbejdet med GPS-fodlænker ved siden af deres øvrige arbejdsopgaver. Tidsforbruget og presset har været stort, og vanskeligt at forene med afdelingens øvrige opgaver.

I det omfang muligheden for GPS-overvågning skal udrulles til hele landet, har flere af de interviewede derfor anbefalet, at arbejdet med GPS-fodlænker, herunder etablering af overvågningen samt håndtering af alarmer, foretages af medarbejdere, der er særligt uddannede til denne opgave og som har afsat den fornødne tid til dette arbejde. Uanset om opgaven forankres hos medarbejdere i et fængsel eller i de eksisterende IO-afdelinger, er det vigtigt, at der afsættes tilstrækkelig ressourcer til dette.

Pilotforsøget viser, at IO-Fyn har brugt en del tid på at køre til og fra Statsfængslet i Nyborg i forbindelse med etablering af GPS-overvågning. Alt andet lige vil denne transporttid kunne spares, hvis medarbejdere fra fængslet uddannes til at kunne håndtere opgaven. I praksis ville det formentlig have været mindre ressourcekrævende at sende en ledsager med klienten i stedet for at etablere GPS-overvågning i forbindelse med helt korte § 31-udgange. Det skyldes dels IO-Fyns transporttid og dels den tid, det faktisk tager at få etableret overvågningen.

Det skal bemærkes, at der i forsøgsperioden alene er gennemført to kontrolbesøg/hjemmebesøg. Begge gange fordi der var problemer med udstyret.

Tilbagekaldelse af tilladelse til udgang eller beslutning om genindsættelse til udståelse af reststraf skal træffes af kompetente myndighed, som vil være kriminalforsorgsområdet, og der efterlyses retningslinjer for samarbejdet om denne opgave.

3. Hvilke **retningslinjer**, der skal udarbejdes for tidstabeller, aktivitetskemaer, fastlæggelse af hvilke zoner klienten må eller ikke må ophold sig i mv.

Det er flere gange fremhævet, at det ville have været ønskeligt med mere klare retningslinjer for hvordan forbudszoner skal afgrænses, og hvordan der konkret skal reageres på alarmer.

Hvis en klient har mange forbudszoner i et område, hvor den pågældende færdes meget, blev der under interviewene peget på, at det i visse tilfælde vil være hensigtsmæssigt at kunne forbyde klienten adgang til større områder, fx hele bydele. Det skal så afklares, hvordan man skal forholde sig til den situation, at klienten har bopæl eller afvikler udgang til en adresse i forbudszonen, og ikke umiddelbart har mulighed for at flytte eller afvikle udgang til en anden adresse, der er uden for forbudszonen.

I forbindelse med interviewene fremgik det, at det er behov for at få fastsat retningslinjer vedrørende brug og opbevaring af data fra IO-Overvågningssystemet.

4. En estimering af de **samlede omkostninger**, der ville være forbundet med en fuld udrulning af ordningen til hele landet (interne ressourcer, investering i IT-udstyr (primært GPS-fodlænker) samt drift) samt behovet for personalemæssige ressourcer til håndtering af ordningen

De samlede omkostninger vil afhænge af, hvor stor målgruppen for GPS-fodlænke skal være, og om der er tale om en landsdækkende ordning.

Der skal ske en beregning af udgifter til *medarbejdere, der skal håndtere GPS-fodlænkerne*, herunder etablere overvågningen, afvikle alarmer, afmontere fodlænker etc.

Som det fremgår ovenfor, har IO-Fyn påpeget, at det er vigtigt, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til at disse opgaver, der erfaringsmæssigt tager en del tid at varetage og ofte er af hastende karakter.

Af ressourcemæssige hensyn anbefalede IO-Fyn, at dem, der passer *den centrale overvågning*, uddannes til at sortere i alarmerne og dermed bliver i stand til at frasortere de alarmer, hvor det fremgår af GPS-Overvågningssystemet, at forholdene efterfølgende er normaliseret. I givet fald skal der formentlig ske en udvidelse af antallet og yderligere uddannelse af dem, der varetager den centrale overvågning.

Det fremgår, at der har været et tæt samarbejde mellem *IO-Rejseholdet* og IO-Fyn, særligt i forhold til håndteringen af IO-Overvågningssystemet. Det bør afklares, hvordan dette samarbejde skal fungere, herunder om der skal ske en udvidelse af IO-Rejseholdet, hvis ordningen skal gøres landsdækkende.

IO-Fyn har i øvrigt anbefalet, at der udvikles et modul i *Klientsystemet*, der kan anvendes ved GPS-overvågning af prøveløsladte, hvor der skal ske en del udveksling af oplysninger med den instans, der varetager overvågningen (IO-Fyn) og den afdeling, der varetager tilsynet med den prøveløsladte.

Der er en række udgifter, der relaterer sig til *selve udstyret og den centrale overvågning*. En oversigt over disse fremgår nedenfor:

Anskaffelsesomkostninger

Server (op til ca. 1.000 fodlænker pr. server) ²	kr. 0
Implementering, leverandør	kr. 200.000
Fodlænker	kr. 26.200 pr. stk incl. 4 års garanti
Forbrugsstoffer (remme, clips osv.)	kr. 500 kr. pr. lænke pr. år

Driftsomkostninger pr. år

² Sættes til 0 kr., idet det forudsættes, at nuværende server kan anvendes. Det er dog en forudsætning, at der samlet set ikke er mere end 1000 klienter i en form for fodlænke, herunder frontdoor-afsoning og udstationering med fodlænke.

Servicebureau hos leverandør ³	kr.
Drift af server ⁴	kr. 0
Administration af fodlænkeudstyr (distribution mv.) ⁵	kr. 25.000 pr. år
Lønudgifter for Kriminalforsorgen, Koncern-IT	kr. 3,6 mio. kr. pr.
Rente og afskrivning over 3 år	kr. 10.000 kr. pr. fodlænke pr. år

³ Disse opgaver varetages allerede og indførsel af GPS-fodlænker forventes ikke at øge udgifterne til dette.

⁴ Denne opgave varetages også på nuværende tidspunkt, men det skønnes, at der vil blive tale om yderligere udgifter ved indførsel af GPS- fodlænker.

⁵ Der vil være behov for at udvide den centrale overvågning, der varetages af Koncern IT, således at der døgnet rundt er to vågne vagter. Dette vil kræve ekstra 6,5 årsværk til Koncern IT for at dække døgnvagt.